

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 26Cob/21/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4215202206
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 04. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Erik Németh
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2018:4215202206.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Erika Németha a členov senátu JUDr. Romana Greguša a JUDr. Pavla Pileka v právnej veci žalobcu: VOMET, spol. s r.o., so sídlom Trstínska cesta 19, 917 01 Trnava, IČO: 36 239 186, zastúpený: JUDr. Alexander Floriš, advokát, so sídlom Paulínska 24, 917 01 Trnava, proti žalovanému: RELAX 2000 PLUS, spol. s r.o., so sídlom Hadovská cesta 5, 945 01 Komárno, IČO: 36 282 774, zastúpený: JUDr. Peter Kubik, advokát, s.r.o., so sídlom Poľná cesta 966/9, 929 01 Dunajská Streda, IČO: 36 869 295, o zaplatenie 24.324,96 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalovaný proti uzneseniu Okresného súdu Komárno č. k. 5Cb/68/2015 - 86 zo dňa 11. novembra 2015, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie Okresného súdu Komárno č. k. 5Cb/68/2015 - 86 zo dňa 11. novembra 2015 potvrdzuje.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie nepriznal žalovanému oslobodenie od súdnych poplatkov.
2. Súd prvej inštancie napadnuté uznesenie právne odôvodnil ustanoveniami § 138 ods. 1 a 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) a § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka.
3. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že žalobca podal dňa 18.02.2015 návrh na vydanie platobného rozkazu, ktorým sa domáhal, aby by súd zaviazal žalovaného na zaplatenie v návrhu špecifikovanej istiny s príslušenstvom. Po čiastočnom späťvzati a rozšírení návrhu podaním žalobcu zo dňa 13.03.2015 vydal súd prvej inštancie platobný rozkaz č. k. 5Cb/68/2015-38 zo dňa 08.04.2015, ktorým vyhovel návrhu v plnom rozsahu. Proti tomuto platobnému rozkazu podal žalovaný v zákonnej lehote odpor s odôvodnením. Súd prvej inštancie následne uznesením č. k. 5Cb/68/2015-43 zo dňa 29.05.2015 vyzval žalovaného, aby v lehote 15 dní zaplatil súdny poplatok za podaný odpor proti platobnému rozkazu vo výške 1.094,50 eura. Toto uznesenie bolo doručené žalovanému dňa 02.06.2015 do vlastných rúk. Žalovaný následne dňa 18.06.2015 doručil súdu prvej inštancie žiadosť o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, ktorú odôvodnil tým, že žalovaný síce má majetok, ale nemá aktuálne dostatok disponibilných finančných prostriedkov vo výške umožňujúcej zaplatenie súdneho poplatku v celom rozsahu bez straty možnosti plniť svoje iné záväzky, od ktorých môže závisieť existencia žalovaného. Na výzvu súdu prvej inštancie dňa 30.07.2015 žalovaný doručil súdu aj vyplnené tlačivo pre dokladovanie svojich majetkových pomerov ako aj svoju účtovnú závierku zostavenú k 31.12.2014. Súd prvej inštancie konštatoval, že pri rozhodovaní o oslobodení od súdnych poplatkov súd prihliada na pomery účastníka ako aj na to, či nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. V danom prípade žiadateľ o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov za odpor proti platobnému rozkazu je právnickou osobou, ktorá sa zaoberá obchodno-záväzkovou, podnikateľskou činnosťou a aj predmet sporu vznikol z takejto činnosti. V danom prípade je potrebné prihliadať na osobitné postavenie žalovaného ako právnickej osoby, podnikateľa v zmysle Obchodného zákonníka a charakter konania. Podnikanie treba chápať ako činnosť, pri ktorej podnikateľ podstupuje riziko, že

jeho konanie môže viesť k zisku alebo i k strate. Okolnosti, že podnikateľ nie je pri svojej podnikateľskej činnosti úspešný a nedosahuje zisk, že má pohľadávky po lehote splatnosti, alebo že v dôsledku neúspešného podnikania v minulosti sa teraz ocitol v nepriaznivej finančnej situácii, nemôžu byť dôvodmi pre oslobodenie od súdnych poplatkov. Podnikateľské riziko nie je možné prenášať na štát. Z obsahu právnych noriem ustanovených v § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov vyplýva, že zákonodarca uvedeným okolnostiam neprisuduje význam z hľadiska oslobodenia od platenia súdneho poplatku. Pomery strany ako právnickej osoby by odôvodňovali oslobodenie od súdnych poplatkov vtedy, pokiaľ by sa dostala do ťaživej finančnej situácie z dôvodov, ktoré by neboli v príčinnej súvislosti s jej podnikaním, napr. z dôvodu vyššej moci. Podnikanie je treba chápať ako činnosť, pri ktorej podnikateľ podstupuje riziko, že na jednej strane môže byť jeho úsilie zavŕšené dosiahnutím zisku, no na druhej strane sa však môže skončiť stratou. V obchodných veciach preto pri rozhodovaní o oslobodení od zaplatenia súdneho poplatku súd prihliada k zvláštnemu charakteru účastníkov konania, ktorými sú podnikatelia a k vzťahu, ktorý je predmetom konania. Súd za účelom rozhodnutia o návrhu žalovaného, ktorý je podnikateľom, preskúmal žiadosť o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, predložené tlačivo pre dokladovanie pomerov žalovaného a účtovnú závierku žalovaného zostavenú k 31.12.2014. Súd prvej inštancie poukázal na skutočnosť, že všeobecne platí, že z podnikateľskej činnosti spoločnosť s ručením obmedzeným (žalovaný) získal určité imanie a táto spoločnosť taktiež túto skutočnosť deklaruje. Na druhej strane žalovaný zároveň deklaruje aj vysokú stratu, resp. svoju platobnú neschopnosť. Súd prvej inštancie skonštatoval, že aj samotná možnosť úspechu v spore nezakladá sama o sebe dôvodný nárok na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. V danom prípade súd prvej inštancie osobitne poukázal na skutočnosť, že žalovaný je právnickou osobou, ktorá pri podnikateľskej činnosti v snahe dosiahnuť zisk, sa dostala do finančných problémov aj zásluhou svojou (resp. svojich spoločníkov či konateľov), čo však nie je zákonným dôvodom na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Majetkové pomery sporovej strany nemožno na účely priznania oslobodenia od súdnych poplatkov posudzovať len na základe aktuálneho stavu príjmov, izolovane od jeho majetkových pomerov, vrátane skorších pomerov, a preto so zreteľom na uvedené skutočnosti súd prvej inštancie dospel k záveru, že v danom prípade žalovaný nepreukázal dôvodnosť možnosti priznania oslobodenia od súdnych poplatkov, a preto jeho návrhu nevyhoveli.

4. Proti tomuto uzneseniu podal žalovaný v zákonom stanovenej lehote odvolanie.

5. Žalovaný v odvolaní uviedol, že toto podáva z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a z dôvodu, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Žalovaný nemal a ani nemá v úmysle prenášať podnikateľské riziko na štát. Žalovaný nie je totiž nemajetný, len vzhľadom na krátku lehotu na zaplatenie súdneho poplatku a na jeho výšku tento nevie zaplatiť bez toho, aby ohrozil plnenie ďalších svojich záväzkov a tým aj ďalší úspešný výkon podnikateľskej činnosti. Ak žalovaný v konaní vo veci samej úspešný nebude, bude povinný zaplatiť súdny poplatok súdu, pričom vymoženie tejto pohľadávky je zabezpečené v súčasnosti existujúcim, avšak nelikvidným majetkom žalovaného. Žalovaný poukázal aj na oprávnenie súdu kedykoľvek odňať priznané oslobodenie od súdnych poplatkov. Súdny poplatok je možné zaplatiť iba peniazmi, ktorých má žalovaný k dispozícii iba obmedzené množstvo, ktoré by mal ako podnikateľský subjekt prioritne použiť na zabezpečenie chodu svojej podnikateľskej činnosti a tým aj svojej ďalšej existencie. Vzhľadom na uvedené podľa žalovaného súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil, pretože na strane žalovaného sú splnené podmienky na priznanie oslobodenia od súdneho poplatku a takéto oslobodenie je odôvodnené aj aktuálnymi majetkovými pomermi žalovaného. Z uvedených dôvodov žalovaný v odvolacom návrhu navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zmenil tak, že žalovanému sa priznáva oslobodenie od súdnych poplatkov.

6. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok - ďalej len „Civilný sporový poriadok alebo CSP“) prejednal odvolanie žalovaného a po preskúmaní obsahu spisu a napadnutého uznesenia v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a po oboznámení sa s procesným postupom súdu prvej inštancie dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné, napadnuté uznesenie je vecne správne, a preto je potrebné potvrdiť ho.

7. Odvolací súd z obsahu spisu, v rozsahu relevantnom pre toto odvolacie konanie, zistil, že žalobca podal dňa 18.02.2015 žalobu s návrhom na vydanie platobného rozkazu, ktorou sa domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy 14.003,88 eura s príslušenstvom. Žalobca následne žalobu vzal v časti späť a súčasne aj ju rozšíril. Následne vydal súd prvej inštancie platobný rozkaz č. k. 5Cb/68/2015-38

zo dňa 08.04.2015, ktorým vyhovel žalobe v znení zmien v plnom rozsahu. Proti tomuto platobnému rozkazu podal žalovaný v zákonnej lehote odpor. Súd prvej inštancie následne uznesením č. k. 5Cb/68/2015-43 zo dňa 29.05.2015 vyzval žalovaného, aby v lehote 15 dní zaplatil súdny poplatok za podaný odpor proti platobnému rozkazu vo výške 1.094,50 eura. Žalovaný následne dňa 18.06.2015 doručil súdu prvej inštancie žiadosť o priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov. Na výzvu súdu prvej inštancie dňa 30.07.2015 žalovaný doručil súdu aj vyplnené tlačivo pre dokladovanie svojich majetkových pomerov ako aj svoju účtovnú závierku zostavenú k 31.12.2014. O žiadosti žalovaného o priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov rozhodol súd prvej inštancie napadnutým uznesením.

8. Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

9. Podľa § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

10. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

11. Podľa § 387 ods. 2 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

12. Podľa § 387 ods. 3 veta druhá CSP odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

13. Podľa § 254 ods. 1 CSP súd na návrh prizná oslobodenie od súdneho poplatku, ak to odôvodňujú pomery strany.

14. Odvolací súd v prvom rade poznamenáva, že od 01.07.2016 vstúpil do účinnosti Civilný sporový poriadok, ktorý ako nový procesný predpis nahradil zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „Občiansky súdny poriadok“ alebo „OSP“). Do ustanovení § 470 ods. 1 a 2 CSP boli obsiahnuté prechodné ustanovenia, z ktorých vyplýva, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

15. Z vyššie uvedeného vyplýva, že nová právna úprava dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikability procesnoprávných noriem, ktorý znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania a procesné úkony (s výnimkami ustanovenými v § 471 ods. 2 a 3 CSP), a to i na konania začaté a procesné úkony urobené pred dňom účinnosti nového zákona.

16. Odvolací súd prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 01.07.2016, postupoval preto základe prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP už podľa Civilného sporového poriadku.

17. Normotvorca však pamätal aj na situácie, kedy by nová právna úprava zhoršila postavenie strany, a tieto rieši v prechodnom ustanovení § 470 ods. 2 CSP. V ustanovení § 470 ods. 2 CSP sa prejavujú všeobecné princípy právneho štátu, predovšetkým princíp legitímnych očakávaní, ochrany nadobudnutých práv a dôvery subjektov práva v právo samotné, keď uvedené ustanovenie procesným úkonom subjektov civilného sporového konania, vykonaným počas platnosti a účinnosti skoršieho procesného predpisu, priznáva účinky aj v tej časti konania, ktorá sa uskutočňuje už počas účinnosti nového procesného predpisu, a to aj vtedy, ak nová procesná právna úprava už s príslušným procesným účinkom toho-ktorého procesného úkonu (ktorý mal procesný úkon počas účinnosti skoršieho procesného predpisu, za účinnosti ktorého bol urobený) nepočíta.

18. Keďže odvolanie žalovaného bolo podané ešte pred 01.07.2016, podmienky jeho podania bolo nutné posúdiť odvolacím súdom podľa právneho stavu existujúceho v čase podania odvolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Dôvodom pre takýto postup je nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov Civilného sporového poriadku o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán odvolacieho konania, ktoré začalo (podaním odvolania), avšak neskončilo za účinnosti skoršej právnej úpravy procesného práva obsiahnutej v Občianskom súdnom poriadku (so zreteľom na čl. 2 ods. 1 a 2 CSP), ako aj potreba ústavne konformného a eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (čl. 3 ods. 1 CSP). Uvedené odvolací súd uvádza osobitne so zreteľom na skutočnosť, že podľa procesnej úpravy účinnej do 30.06.2016 proti uzneseniu súdu prvej inštancie (v terminológii OSP proti uzneseniu súdu prvého stupňa), ktorý rozhodoval o oslobodení súdneho poplatku podľa § 138 Občianskeho súdneho poriadku, bolo prípustné odvolanie, pretože toto rozhodnutie nie je uvedené v ustanovení § 202 ods. 3 OSP medzi uzneseniami, proti ktorým by odvolanie prípustné nebolo. Nová právna úprava civilného procesu účinná od 01.07.2016 zaviedla zásadnú zmenu týkajúcu sa prípustnosti odvolania voči uzneseniam súdu prvej inštancie, kde je prípustné odvolanie len vtedy, keď to zákon pripúšťa. Formou taxatívneho výpočtu sa ustanovuje v Civilnom sporovom poriadku okruh uznesení súdu prvej inštancie, proti ktorým je odvolanie prípustné. Proti akémukoľvek inému uzneseniu súdu prvej inštancie odvolanie prípustné nie je. Z ustanovenia § 357 CSP vyplýva, že uznesenie, ktorým sa rozhodovalo o priznaní oslobodenia od súdneho poplatku nie je vymenované medzi uzneseniami súdu prvej inštancie, proti ktorým by odvolanie prípustné bolo.

19. Odvolací súd preto s poukazom na vyššie uvedené preto konštatuje, že o odvolaní rozhoduje podľa právnej úpravy obsiahnutej v Civilnom sporovom poriadku, pričom za stavu takzvanej okamžitej aplikability nového procesného kódexu aj na procesné úkony a konania začaté pred nadobudnutím účinnosti CSP, vzal pri rozhodovaní do úvahy a zohľadňoval zákonné kritéria priznania oslobodenia od súdneho poplatku strane sporu podľa § 254 ods. 1 CSP. Splnenie podmienok prípustnosti odvolania (obzvlášť podmienku, či odvolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa - bližšie v predchádzajúcom bode) však posudzoval podľa Občianskeho súdneho poriadku. Opačný postup by bol totiž v rozpore s ustanovením § 470 ods. 2 CSP, pretože takýto postupom by odvolací súd odňal podanému odvolaniu žalovaného proti napadnutému uzneseniu procesný účinok, aký mu priznával predchádzajúci procesný predpis - Občiansky súdny poriadok (procesný úkon - podanie odvolania žalovaným proti napadnutému uzneseniu podľa procesného stavu, ktorý tu bol do 30.06.2016 - totiž vyvolal podľa ustanovení OSP procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci odvolaciemu súdu uskutočniť odvolací prieskum odvolaním napadnutého uznesenia).

20. Ustanovenie § 138 OSP, podľa ktorého rozhodoval súd prvej inštancie, boli transformované do ustanovenia § 254 CSP. Hoci v normatívnom znení ustanovenia § 254 CSP bola vypustená podmienka priznania oslobodenia od súdnych poplatkov spočívajúca v tom, že v spore nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, aj naďalej sa bude vyžadovať splnenie aj tejto podmienky, a to z dôvodu, že jednotlivé ustanovenia Civilného sporového poriadku je potrebné interpretovať v súlade so základnými princípmi civilného procesu, pričom v tomto smere je relevantný najmä čl. 5 CSP. Z tohto dôvodu preto možno konštatovať, že právna úprava podmienok priznania oslobodenia od súdnych poplatkov je podľa § 254 CSP v zásade totožná s právnou úpravou obsiahnutou v § 138 OSP (podľa ktorej rozhodoval súd prvej inštancie). Uvedené ma potom aj ten následok, že súd prvej inštancie skúmal splnenie rovnakých podmienok na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, aké je potrebné skúmať aj podľa nového procesného predpisu.

21. Odvolací súd v odvolacom konaní dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav (v intenciách prejednávanej veci vo vzťahu k rozhodnutiu o priznaní oslobodenia od súdneho poplatku) a z takto zisteného skutkového stavu urobil aj správny právny záver a svoje rozhodnutie aj odôvodnil v dostatočnom rozsahu na to, aby jeho právne závery boli preskúmateľné v odvolacom konaní, a preto sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého uznesenia a v súlade s § 387 ods. 2 CSP sa v odôvodnení tohto svojho rozhodnutia o odvolaní primárne obmedzuje na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia.

22. CSP v ustanovení obsiahnutom v § 387 ods. 3 veta druhá ďalej vyžaduje, aby aj v prípade skráteného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (spočívajúceho v skonštatovaní správnosti

dôvodov napadnutého rozhodnutia podľa § 387 ods. 2 CSP) sa tento vysporiadal s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Na účely výkladu ustanovenia § 387 ods. 3 CSP je však za podstatný potrebné považovať len taký argument, ktorý je relevantný, teda má vecnú súvislosť s prejednávanou vecou a zároveň je takej povahy, že v prípade jeho preukázania (samostatne alebo v spojitosti s ostatnými okolnosťami) môže priniesť rozhodnutie priaznivejšie pre odvolateľa.

23. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého uznesenia podľa § 387 ods. 2 CSP uvádza, že návrh na priznanie individuálneho oslobodenia od súdnych poplatkov podáva sporová strana, teda žalobca alebo žalovaný, pričom zákon z možnosti priznať oslobodenie podľa § 254 ods. 1 CSP (predtým § 138 ods. 1 OSP) okrem fyzických osôb nevyklučuje ani fyzické osoby - podnikateľov a právnické osoby. Za splnenia podmienok stanovených § 254 ods. 1 CSP je preto možné priznať oslobodenie od súdnych poplatkov aj právnickým osobám.

24. Okrem spôsobilého subjektu, ktorý návrh na oslobodenie podáva, je podmienkou priznania individuálneho oslobodenia od súdnych poplatkov i skutočnosť, že oslobodenie odôvodňujú pomery strany. Obsah pojmu „pomery strany“ zákon síce nešpecifikuje, no z podstaty oslobodenia jednoznačne vyplýva, že ide predovšetkým o pomery majetkové (pričom u fyzických osôb sa posudzujú zároveň pomery osobné, zárobkové, rodinné, sociálne a zdravotné).

25. Majetkové pomery právnických osôb, resp. fyzických osôb - podnikateľov sa preukazujú najmä výkazom o príjmoch a výdavkoch, výkazom o majetku a záväzkoch, potvrdením o podaní daňového priznania (prípadne samotným daňovým priznaním), výpismi z podnikateľských účtov a inými relevantnými dokladmi. V procese skúmania majetkových a iných pomerov sporovej strany je potom potrebné, aby súd skúmal predovšetkým tie okolnosti, ktoré nie sú len prechodnej povahy, pričom tieto okolnosti musia byť natoľko závažné, že poplatník objektívne nemôže splniť svoju poplatkovú povinnosť alebo že jej splnenie od neho nemožno spravodlivo požadovať (obdobne uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obo 169/2000 z 12.12.2000, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 MCdo 11/2010 z 29.03.2011). Sporová strana, ktorá požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov je povinná vierohodným spôsobom preukázať súdu svoje pomery, ktoré sú rozhodné pre posúdenie dôvodnosti jeho žiadosti.

26. Rovnako pre právnické osoby a fyzické osoby - podnikateľov platí, že stav majetkových aktív a pasív treba posudzovať z dlhodobejšieho hľadiska, nakoľko momentálna chýbajúca dispozícia peňažnými prostriedkami nie je v podnikaní javom zriedkavým a neodzrkadľuje celkové pomery žiadateľa o oslobodenie. Okrem uvedeného súd pri posudzovaní žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov berie zreteľ aj na individuálne okolnosti daného prípadu, vrátane výšky súdneho poplatku a povahy spoplatňovaného úkonu (obdobne uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obo 6/2008 z 31.01.2008, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 MCdo 11/2010 z 29.03.2011).

27. Pomery podnikateľa (obchodnej spoločnosti alebo fyzickej osoby - podnikateľa), na ktoré je potrebné prihliadať pri rozhodovaní o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov nie sú určované len množstvom hotových finančných prostriedkov, ale aj jeho celkovou majetkovou situáciou (vychádzajúc z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžf/40/2011 z 10.05.2012).

28. U právnických osôb a fyzických osôb, ktoré sú podnikateľmi, súd berie ďalej zreteľ i na povahu ich podnikateľskej činnosti, stav a štruktúru majetku, platobnú schopnosť, a pod.. Nepriaznivá hospodárska situácia obchodnej spoločnosti ako dôsledok podnikania nemôže byť paušálnym dôvodom pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. U všetkých podnikateľských subjektov je potrebné, pokiaľ ide o posudzovanie predpokladov pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov rozlišovať, či nepriaznivá situácia podnikateľa vychádza z jeho podnikateľskej činnosti, teda či má pôvod v podnikaní, pričom tu nie je dôležité, či postupoval pri tejto činnosti riadne a dostal sa do nepriaznivej situácie vplyvom zhody okolností alebo postupoval nezodpovedne a sám si svoju situáciu zavinil, lebo to všetko treba zahrnúť do pojmu podnikateľského rizika, alebo či sa podnikateľ ocitol v nepriaznivých pomeroch z dôvodov nesúvisiacich s podnikaním (obdobne rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžo/248/2010 zo dňa 30.03.2010).

29. Pri rozhodovaní súdu o oslobodení od súdnych poplatkov nie je možné prihliadať ani na záväzky podnikateľa, ktoré mu vyplývajú z uzavretých zmlúv, pretože do týchto vzťahov vstúpil na základe vlastnej slobodnej vôle. Je vecou podnikateľa vytvoriť si určité finančné rezervy a v tejto súvislosti nemožno dôsledky podnikateľského rizika prenášať na iné subjekty.

30. Samotný žalovaný v odvolaní tvrdí, že nie je nemajetný, ale má len nedostatok finančných prostriedkov, ktorými jedinými je možné zaplatiť súdny poplatok, a ktoré by mal ako podnikateľ prioritne použiť na zabezpečenie chodu svojej podnikateľskej činnosti a aj ďalšej existencie. K tejto jedinej podstatnej odvolacej námietke žalovaného odvolací súd podľa § 387 ods. 3 veta druhá CSP uvádza, ako konštatoval už vyššie, že momentálna chýbajúca dispozícia peňažnými prostriedkami nie je v podnikaní javom zriedkavým a neodzrkadľuje celkové pomery žiadateľa - žalovaného o oslobodenie. Práve celkové majetkové pomery žalovaného, ako ich tento sám tvrdí a ako vyplývajú aj zo žalovaným poskytnutých listín, neodôvodňujú pri zohľadnení výšky súdneho poplatku 1.094,50 eura a stave hotovosti ku dňu podania žiadosti o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov vo výške 60.571,60 eura priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov.

31. Žalovaný ako sporová strana, ktorá požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov, bol povinný vierohodným spôsobom preukázať súdu svoje pomery, ktoré sú rozhodné pre posúdenie dôvodnosti jeho žiadosti. Ani túto povinnosť si však žalovaný v potrebnom rozsahu nesplnil. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje napr. na to, že hoci ho súd prvej inštancie vyzval na vyplnenie tlačiva pre dokladovanie pomerov účastníka konania a v tomto tlačive bolo potrebné uviesť zoznam všetkých peňažných záväzkov, s ktorých plnením bol žalovaný v omeškaní aspoň 30 dní, tento zoznam žalovaný neuviedol a namiesto neho len uviedol sumu takýchto peňažných záväzkov (preto potom ani nebolo možné posúdiť ich významnosť vo vzťahu k napadnutým uznesením uloženéj povinnosti zaplatiť súdny poplatok za podaný odpor). Obdobným spôsobom žalovaný vyplnil napr. aj zoznam pohľadávok, pri ktorých možno s odbornou starostlivosťou predpokladať, že budú uhradené najneskôr do 30 dní od podania žiadosti, keď namiesto zoznamu opätovne uviedol len sumu súčtu týchto pohľadávok. Žalovaný neuviedol v tlačive ani žiadne ďalšie skutočnosti, ktoré by mal súd zohľadniť. Čo sa týka predloženého výpisu z účtu žalovaného, na tomto výpise prečiarkol číslo účtu tak, aby bolo nečitateľné (a teda nebolo možné ho porovnať s číslom účtu uvedeným v tlačive pre dokladovanie pomerov, v ktorom ďalej súčasne v rozpore s bodom 2.2 tlačiva neuviedol zostatok na tam uvedenom čísle účtu v deň podania žiadosti) a tento výpis predložil len za účtovné obdobie jedného jediného dňa. Samotný žalovaný týmto konaním zmaril možnosť súdu prvej inštancie preskúmať stav finančných prostriedkov (ako súčasť majetkových aktív) z dlhodobejšieho hľadiska, rovnako znemožnil súdu prvej inštancie posúdiť, či nepriaznivá hospodárska situácia žalovaného má pôvod v podnikaní alebo či sa žalovaný ocitol v nepriaznivej hospodárskej situácii z iných dôvodov (za zistenia ktorých by bola splnená tá podmienka priznania oslobodenia od súdnych poplatkov, ktorou sú odôvodnené pomery strany), znemožnil preskúmať rozsah záväzkov, ktoré mu vyplývajú z uzavretých zmlúv, a ktoré mu vyplývajú z iných právnych dôvodov a pod..

32. Neunesenie dôkazného bremena žiadateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov vo vzťahu k jeho tvrdeniam o splnení podmienok pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov má pritom za následok rozhodnutie o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov. Konanie o oslobodenie od súdneho poplatku nie je pritom konaním, v ktorom by zákon ukladal súdu vyhľadávaciu povinnosť vo vzťahu k dôkazom potrebným na zistenie skutkového stavu (vychádzajúc z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžf/19/2014 z 30.04.2014).

33. Odvolací súd dospel k rovnakému záveru ako súd prvej inštancie o nesplnení podmienok pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, keď ani podľa odvolacieho súdu žalovaný netvrdil (a teda ani vierohodne nepreukázal) existenciu takých svojich (majetkových) pomerov, ktoré by odôvodňovali priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, a ktorých existencia je len jednou z troch kumulatívnych podmienok, ktoré musia byť splnené na to, aby súd priznal sporovej strane oslobodenie od súdneho poplatku. Keďže ide o kumulatívne podmienky, už pri zistení nenaplnenia čo i len jednej je bez právneho významu a rovnako aj nevhodné zaoberať sa posúdením splnenia ostatných. Z tohto dôvodu sa ani odvolací súd posúdením splnenia ostatných podmienok v odvolacom konaní nezaoberal.

34. Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie z uvedených dôvodov podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správne potvrdil.

35. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd podľa § 396 ods. 1 s použitím § 262 ods. 1 CSP a contrario nerozhodoval, nakoľko toto rozhodnutie odvolacieho súdu nie je rozhodnutím, ktorým sa konanie končí.

36. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 - § 423 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť byť zastúpený advokátom neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, ak je dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.